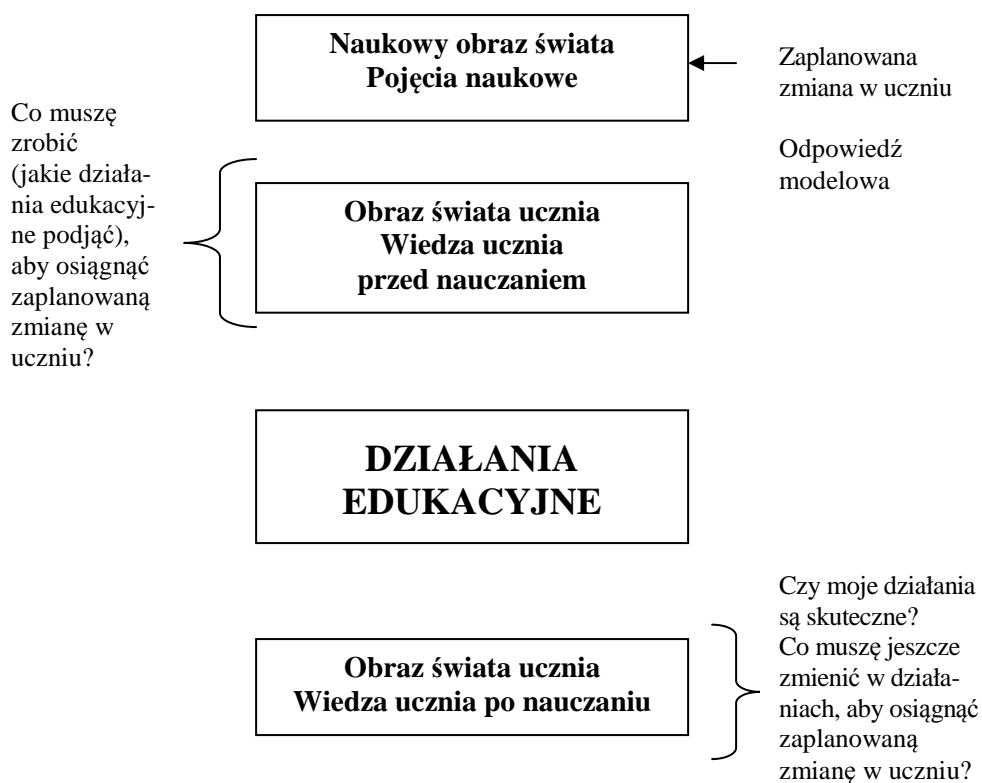

Zamiast wstępu

Książka nie jest podręcznikiem dydaktyki ogólnej, ani vademecum metodycznym nauczycieli przedmiotów przyrodniczych. Nie opisuje rozwiązań systemowych, wskazuje jedynie na pewne możliwości wzbogacenia warsztatu tkwiące m.in. w badaniach nauczycielskich nad obrazem świata ucznia, czy też refleksji nad problemem ideologizacji edukacji w szkole, który – mamy nadzieję – wywoła lektura debaty oksfordzkiej: „*Tak*” dla energetyki jądrowej. Dlaczego takich debat, szczególnie w zakresie edukacji ekologicznej, nie prowadzi się w szkole? Dlaczego dominuje antropogeniczny punkt widzenia zagadnień ekologicznych? Dlaczego zapominamy, że uczenie krytycyzmu w myśleniu powinno być podstawowym zadaniem szkoły? Dlaczego „wyrabianie poczucia odpowiedzialności za środowisko” nie prowadzi jednocześnie do rozwijania zdolności myślenia analitycznego i syntetycznego? Oto są pytania...

Innym, mamy nadzieję, równie ciekawym dla przyrodników doświadczeniem będzie lektura tekstów metodycznych z zakresu przysposobienia obronnego. Zobaczymy, jak wykorzystuje się wiedzę przyrodniczą w nauczaniu tego przedmiotu o charakterze społecznym.

W „Tekstach” zamieściliśmy również kilka relacji z lekcji przyrody i fizyki w gimnazjum, których Autorzy przeprowadzili przed lekcją badania wiedzy (prekoncepcji przyrodniczych) uczniów, a po lekcji zbadali wiedzę swoich uczniów po raz drugi. W ten sposób starali się dowiedzieć, czego uczniowie na lekcji się nauczyli, czy metody które zastosowali były skuteczne. Zdajemy sobie sprawę, że po lekturze tych tekstów Czytelnik może odczuwać pewien niedosyt, Autorzy bowiem ograniczyli się do sporządzenia zestawień wypowiedzi uczniów. W zasadzie nie dokonali interpretacji uzyskanych wyników, a wnioski, jakie wyciągnęli mogą się wydawać zbyt ogólnikowe. Ocena ta nie zmienia faktu, że procedury, jakie zastosowali są godne naśladowania. Problemem każdego z nas pozostaje, jak wykorzystać informacje o obrazie świata ucznia w nauczaniu?

Legenda:

Odpowiedź modelowa stanowi wzorzec „oceny” osiągnięć szkolnych ucznia i oceny skuteczności działań dydaktycznych nauczyciela.

Porównanie odpowiedzi modelowej z odpowiedziami uczniów udzielanymi przez nich przed lekcją na dany temat ułatwia nauczycielowi formułowanie celów nauczania, dokonanie wyboru takich metod i form nauczania, które ułatwią realizację celów nauczania.

Z kolei, porównanie odpowiedzi modelowej z odpowiedziami, jakie uczniowie udzielili na to samo pytanie po nauczaniu, może być źródłem refleksji, czy cele, jakie sobie założyłem zostały na lekcji zrealizowane.

Odpowiedź na pytanie, jak projektować lekcję, w której wykorzystuje się „napięcia dialogiczne” między obrazami świata nauczyciela i ucznia zostawiamy samym nauczycielom...; scenariusze takich działań dydaktycznych trzeba dopiero napisać.

Innej rady nie ma: **dajmy uczniom mówić. I słyszymy, co uczniowie mają do powiedzenia.** Jesteśmy przekonani, że lekcje będą wówczas bardziej skuteczne.